

Izšla vsaki četrti
ob 8. uri popoldne.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.

Cena listu znša
za celo leto 4 krone,
za pol leta 2 kroni.
Za manj premožne
za celo leto 3 krone,
za pol leta K 1:50.
Za Nemčijo je cena
listu 6 K, za druge
dežele izven Avstrije
8 kron.

Rokopise sprejema
„Narodna Tiskarna“
v Gorici, ulica Vet-
turini št. 9.

Naročnino in na-
znanila sprejema
upravnništvo v Gorici,
Semeniška ul. št. 16.



Posamezne šte-
vilke se propajajo v
tobzarnah v Go-
sposka ul. 9, v ulici
Silvio Pellico, v ul.
Ponte Nuovo 9, v
Kapucinski ulici 1,
v Semenški ul. 12,
v prodajalni »Kat.
tiskov. društva« Se-
meniška 10, v Šolski
ulici, Nunski ulici, na
Josip Verdievem te-
kališču nasproti me-
stem vrtu, po 8 v.

Oglasi in poslanice
se računajo po peti
vrstici in sicer: če
se tiska enkrat 14 v.,
dvakrat 12 v., tri-
krat 10 v. Večkrat
po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 31. avgusta 1911.

35. številka.

== SHOD ==

„Slov. katol. delav-
skega društva“ bo v
nedeljo dne 3. sept. ob
10. uri predpoludne v
prostorih „Central“.

„Soča“ in klerikalizem.

Naš članek „Soča“ in klerikalizem“
je v uredništvu „Soče“ hudo razburil,
zelo hudo; in pri tej vročini!

Sklesano priznavamo, da tega nismo
nameravali, naš namen je bil temveč
edinole ta, ki ga je „Soča“ popolnoma
jasno izrazila (čudno sicer za filozofe
okolu „Soče“): „prikazati ljudstvu,
da goni „Soča“ ljudi iz cerkve,
da jih goni v drugo vero, to se
pravi, naj izstopijo iz katoli-
ške cerkve.“

To smo korenito dosegli, to ponav-
ljamo in vzdržujemo v polni meri.

Na naš članek sicer nismo priča-
kovali stvarnega odgovora — (od kod
pa naj ga „Soča“ vzame!), ampak mi-
slili smo vendar, da „Soča“ vsaj v tako
važnih vprašanjih ne bo tako brezmejno
neumno-surovo odgovarjala.

Sevd, neprijetno je, ako se hinavcu
pokaže, kakšen je prav za prav, ampak
hinavec je neumen, ako se sam raz-
krinka, kakor je to storila „Soča“.

Da je pa „Soča“ robata in su-
rova, to je stara reč in smo samo osup-
njeni, ako čitamo v njej kak redek čla-
nek druge oblike.

Na surovosti mi ne bomo odgo-
varjali, povemo pa „Soči“, da članka ni
spisal duhovnik, ampak lajik: to pove-
mo, da jej ne bo treba iz svoje zmerjal-
nice prepisovati obravljenih psov.

Pa preidimo preko njih do stvari.

V bistvu se „Soča“ jezi, da smo
jej očitali po krivici, da pozivlja katoli-
čane na izstop iz naše cerkve; pravi
namreč, da smo po stari klerikalni na-
vadi iztrgali nekaj stavkov iz celote,
kako besedo debelo natisnili in na to
vskliknili: Glejte tako piše „Soča“; in
vendar je „Soča“ samo ponatisnila
članka iz „Reškega Novega lista“ in iz
„Časa“ hoteč pokazati, kako sodijo drugi
o klerikalizmu; nič svojega ni zraven
pristavila... (sledi psovka). „Soča“ nam
torej očita, da smo „falsificirali“.

Najpoprej moramo „Sočo“ opom-
niti, da resni časniki, ako ponatisnijo
članke principjelne važnosti iz drugih
listov, povedo, da z vsebino ne sogla-
šajo, ako je to slučaj. Mi smo tudi po-
vedali, da je „Soča“ ponatisnila
(najbrže radi suše v uredništvu!), a smo
pristavili, da se „Soča“ z omenjenima
člankoma identificira, ker se ni izrazila,
da ni istega mnenja z njima. Razun
tega pa sta imela ponatisa skupen na-
slov „politika klerikalizma“, bila sta na
uvodnem mestu, kar še bolj jasno kaže,
da jih je „Soča“ sprejela kakor svoje
lastno mnenje o „klerikalizmu“.

Da je pa temu tako, pové „Soča“
sama v naslednjih številkah v člankih
„klerikalci in vera“.

Rekli smo gori, da je „Soča“ ne-
umna, sedaj pa pogledajte: na eni strani
se „Soča“ brani, da jej podtikamo, ka-
kor bi ona gnala naše ljudstvo iz kato-
liške cerkve, na drugi strani pa piše,
doslovno (celega njenega članka se
ve ne moremo primesti):

„Priprosti pa pobožni toda proti-
klerikalni kmetič pa si pomaga (nam-
reč proti klerikalni politiki in blatenju
oseb v cerkvi) s tem, da moli lepo
doma. Povsodi se lahko Boga moli.
Če ga ne more v cerkvi, katero spre-
minjajo posvečenci v jame razbojni-
kov, stori to pa lepo doma. Prav
ima! Le proč od jame razbojnikov
(to je po „Soči“ cerkev!). Svoje sveti-
šče ima lahko tudi v svoji hiši (zakaj
ne v hlevu?). In to je prava vernost.
Kmet se že odteguje domačemu nuncu
razgrajaju in krivi palci, ki jo vihti
nad njim visok cerkveni dostojan-
stvenik. Kmetič že jim obrača hrbet
ter gre za tako vero, kjer nad njim
ne vlada noben cerkveni dostojan-
stvenik.“

To ni falsifikat, ampak je tiskano
v 93. številki „Soče“ z dne 17. avgusta
1911, samo da ni debelo tiskano.

Soglašja torej, „Soča“ ali
ne s člankom „Reškega Novega
Lista“ in „Časa“? Smo jej morda
storili krivico, ako smo pri-
bili, da pozivlja ne samo iz-
obražence ampak tudi „kme-
tiče“, da stopijo iz katoliške
cerkve?

Prava vernost obstoja po
„Soči“ v tem, da preloži človek
svetišče iz cerkve (ali kakor pravi
„Soča“ „jame razbojnikov“) v

lastno hišo ter gre za tako vero,
kjer nad njim ne vlada noben
cerkveni dostojanstvenik.

Taka vera pa ni ne katoliška, ne
protestantovska in niti turška, ampak
je golo in nago brezverstvo ali svo-
bodomiselstvo, kar je pa za nas pro-
keto vse jedno.

In po takem pisanju se drzne
„Soča“ še trditi, da se ne bori zoper
našo vero in cerkev, ampak zoper „kle-
rikalizem“, ki pomenja po njenem be-
sedilu zlorabo vere v politične svrhe.

Ampak dalje!

„Soča“ piše zopet doslovno:
„Kar se je godilo in kar se godi
na Francoskem, Portugalskem,
Španskem, v Belgiji, to ni ni-
kak boj proti veri, to ni nikaka
gonja za izstop iz cerkve, am-
pak to je boj proti klerika-
lizmu i. t. d.“

Tak boj je veri le v korist, v
škodo pa klerikalizmu.“

Tako torej!

Na Francoskem so iztirali redov-
nike in redovnice, zalovili usmiljene se-
stre iz bolnišnic, konfiscirali in potem
ukradli cerkveno premoženje, odpravili
iz šole vsak verski poduk in prepove-
dali celo učenje, da eksistira sploh kak
Bog;

na Španskem in Portugalskem so
zažigali cerkve, pobijali in streljali du-
hovnike in redovnike in celo metali
usmiljene sestre iz oken bolnišnic na
cesto itd. itd., a „Soča“ pravi „da je to
boj proti klerikalizmu, da se po takem
boju dvigne vera iz blata klerikalizma
in postane zopet last srca in uma.“

Izpreobrnjeni demokrat.

Po Hammersteinu: Tešimir G.

(Dalje.)

Enako tudi ni govora, da bi vzgo-
jili le eno celico, razen z — jezikom.
Ko je dejal Darwinist Dodel: „Dajte nam
košček snovi in mi (!) vam vse stvar-
stvo ponaredimo“, zavrnil ga je prav
dobro bernski profesor dr. Becker:

„Da, gospod profesor, z jezikom!
Reči je lahko a storiti drugače. Vsi naši
tovariši bi morali ugovarjati v imenu
vede proti tej učenjaški slepariji!“

„Ali je torej moralo vse biti
ustvarjeno?“

Gotovo! Če so zdaj žive in ra-
stoče stvari in jih prej ni bilo, gotovo
niso prišle iz mrtve snovi, gotovo
so morale biti ustvarjene. Vi ne boste
tajili, da ste zdaj tu pa ste bili v Ame-
riki: Po zraku niste prifrili sem, po
suhem ne, torej po ladji, po morju, kaj
ne? Mora se torej priznati Stvarnika,
ki je vse to vzročil: živali in ra-
stline in njih vrste. Da bi bilo to v 24.

urah, tega nobeden ne trdi, dasi bi bil
mogel Vsemogočni tudi to storiti!

Vihing vam je govoril tudi nekaj
o izviranju in razvijanju (descendenci
in evoluciji). — Brezverci bi se radi
iznebili misli na Boga in za to jim
služi tudi to razvijanje, če tudi je njih
prizadevanje prazno, iz mrtve snovi
ni mogoče, da bi kaj nastalo, niti
ne žival iz rastline, ali človek iz živali.
Sicer pa sv. pismo ne pove, kako je
Bog ustvaril rastline in živali. O tem
veli O. Hammerstein: „Ako Stvarnik
posamičnih vrst živali ni vstvaril v nji-
hovi sedanji obliki, ampak je (On) dal,
da so se po samostojnem razvijanju
tekem dolgih vrst razvile v današnje
oblike, je njegova modrost in moč le
še večja. Ko bi se torej nauk o
razvijanju živali in rastlin v gotovih
mejah uresničil, bi se s tem
Stvarnik nikakor ne odstranil.“

In Wasmann pravi: „Brez skrbi
lahko dalje zasledujemo pot tega raz-
vijanja (descendence), ne da bi na
krščanski veri trpeli škodo! Nespameten
pa je nauk, da bi se to razvijanje iz-
vršilo kar samo od sebe brez Boga po
zgodj zunanjih vzrokih. Provročitelj

rastlin, živali in tudi posamičnih vrst
rastlin in živali more biti samo Bog.

Posebno pa spoznamo še Boga, če
pomislimo kak sad in smotrenost je
med stvarmi: kako vsaka stvar po svoje
služi Stvarnika, kako si poišče živeža
itd. Od kod je to? Ali imajo rastline in
živali pamet? Kjer gre vse strogo po
načrtu, mora biti eden, ki je načrt na-
pravil. Človek pa ni mogel tega narediti,
ker je bilo že pred njim, kar nobeden
ne taji! Torej ni mogel biti drugi nego
Vsemogočni Bog?

„Pa živali imajo nagon, ki jih sili,
da si poiščejo hrane.“

Seveda, pa kdo jim ga je dal?
Kdo je naučil n. pr. kravo, da si izbere
za hrano 270 vrst rastlin, 218 se jih
pa ne dotakne? Kdo je naučil delati
buče take celice, da nobeden računar
ne more izmisliti boljših? Res, mate-
matikarja Koenig in Macelaurin sta
nekoč očitala bučeli, da ni znala na-
praviti prav pravih celic, češ: po njih
računu bi moral imeti široki kot 109
gradov 26 minut, špičasti pa 70 gradov
34 minut, ne pa 109 gr. 28 m. in 70
gr. 32 min. Ko so pa reč bolje pretre-
sovali, so dobili, da so bile njih ra-

čunske tabele (logaritmi) napačni!
Torej se ni zmotila bučela, pač pa vi-
soko leteči človek! Kdo je naučil pajka
delati tako tenke mreže, da jih umet-
nost ne zmore (baje 15.000 za 1 las
debelosti). Kdo uči tiče gnezda delati; kdo
metulja in žuželke, da denejo jajca na
take rastline, ki bodo v hrano ličinkam,
da raznašajo seme po rastlinah? Kdo
mravlje, da delajo taka umetna gnezda?
— Nekateri morske živali, ki jedo skor-
jaste živali imajo tako ostre, trde zobe,
da jih ne rani najbolj ostru pila?
Kondor ima tako oko, da razloči vsako
večjo mrhovino iz višave 1 milje in v
obsegu več kvadratnih milj. — Žu-
želke imajo mrežnato oko z 10-20.000
polji, da vidijo na več strani 1 uro
daleč pisane rastline; netopir ima tako
široka usta, da lovi z njimi, ko ne
more s peruti in kremplji. Kako je
vstvarjen krt? Ali se je še le v zemlji
prilagodil temu? Kragulj stré viperi naj-
prej glavo, sokol izrine osi želo, po-
dlasica napravi jajcu dve luknji. Kako
spretno zna loviti volke (mravolev)
živalce v svoji luknji!

(Dalje pride.)

To je še-le prava vernost! Pri nas se sevé ne sme še tako svobodno žgati in moriti, ampak „Soča“ vendar upa, „da zasveti zarja svobode (naravno takšne kakor na Francoskem, Portugalskem, Španskem i. t. d.) tudi v srednjeveško Avstrijo.“

In potem bo združena svoboda s pravo vernostjo. In potem bo „pobožni ali protiklerikalni kmetič“ molil lepo doma, „izobraženi človek pojde za drugo vero“ (beri oštarijo!) in potem bomo videli, kako bosta Andrej Gabršček in starosta „Sokola“ molila v „sokolskem domu“ v Prvačini pred „pobožnimi kmetiči in izobraženimi ljudmi“, „zapustivšimi vso pohlepnost po posvetnem blagu in posvetnem gospodstvu.“

Krasna perspektiva! Silno se „Soča“ jezi, ker smo natisnili v stavku „cerkev se more uničiti samo z verstvom“ besedo „uničiti“ z debelimi črkami.

Zakaj neki? Ali je bila ali ne ta beseda v „Soči“? „Soča“ sama tega ne taji, toda boli jo, da smo jo debelo tiskali, ker so bili tako naši čitatelji opozorjeni na končne cilje liberalcev gledé vere in cerkve.

Ampak po „Soči“ smo mi tudi v drugem pogledu potvorili „Časov“ članek. „Čas“ piše namreč: „Tudi samo izstopanje iz cerkve je negativno. Tem bolj, ker se v nekoliko težkih skušnjah ljudje po tihem in skrivaj vračajo zopet v naročje cerkve.“

Temu dostavlja „Soča“: „No, torej, že „Čas“ sam ne goni ljudi iz cerkve“ itd. Ali so „Sočini“ bravci res taki tepci, da jim sme „Soča“ take neumnosti natvezati?

„Čas“ daje nasvete, kako se more cerkev uničiti (!) (naj nam „Soča“ oprostí, da to besedo zopet debelo natisnimo.) in pravi, „da je samo izstopanje iz cerkve negativno“.

Ni torej res, da „Čas“ ne odobrava izstopanja iz cerkve, marveč je res da „Času“ samo izstopanje iz cerkve ne zadostuje; „Čas“ izrecno pravi v popolnem soglasju s „Sočo“, da treba iti „za tako vero, kjer nad njim ne vlada noben cerkveni dostojanstvenik.“

Kakšna pa je taka vera smo povedali gori.

Naj torej „Soča“ lepo molči o „falcificiranju“. Kar smo pisali v prvem članku, je bilo v „Soči“ 8. avgusta 1911 št. 90 in „Sočini“ naslednji članki so prvi članek le potrdili.

Pribijemo torej še enkrat, da „Soča“ podi naše ljudstvo iz katoliške cerkve in ga goni v drugo vero.

„Alojzijevišče“

nam je poslalo sledeče poročilo o obnem zboru 1910/11.

Dne 24. 8. so se zbrali duhovniki udje v učilnici zavoda.

I. Preč. kanonik Monsignor Lukežič je kot predsednik došle člane prisrčno pozdravil, omenil važnost te slovenske odgojilnice, katera lahko kaže na lepo število bivših gojencev, ki delujejo zdaj kot duhovniki v goriški nadškofiji. „Alojzijevišče“ je rešilo že mnogo slovenskih dečkov za vero in dom, radi česar je potrebno, da vsi ljubitelji mladine podpirajo zavod, ki je storil toliko dobrega za slovenske učence v gmotnem in, kar je glavno, vzgojnem, verskem oziru.

Nato je podelil predsednik besedo voditelju zavoda, prof. dr. Ujčič-u, ki poroča najprej o vseh v š. letu 1910/11.

II. Poročevalec omenja, da je radi pomanjkanja bogoslovcev mogel biti letos le en prefekt teolog, namreč č. g. Ivan Mozetič, dočim je odbor imenoval za drugega prefekta katoliškega aka-

demika gospoda stud. jur. Josipa Godniča.

Vodstvo je skrbelo med letom za vzgojo 51 dečkov; tekom II. semestra je dobil 1 gojenec consilium abeundi, tako da je šlo „Alojzijevišče“ v juliju ob sklepu š. leta 50 učencev.

Po razredih so bili razdeljeni tako-le: gimnazijcev: 6 v III., 9 v II., 16 v I. razredu, pripravničarjev je bilo 13 v gimn. in 2 v pripravnici „Mali Dom“. Na ljudskih šolah so bili 4 učenci. Vseh torej 50.

Po dekanijah so bili gojenci razdeljeni nasledno: Gorica 4, Devin 8, Št. Peter 4, Ločnik 6, Černiče 4, Komen 9, Kobarid 8, Cerkno 2, Tolmin 3, Bovec 1, iz Kranjske 1.

Glede starosti se omenja, da je zavod namenjen bolj za nižje razrede, vendarle je bil tudi kak starejši gojenec v zavodu; najstarejši je imel 17½ let, najmlajši 10 let.

Vspehe v šoli nam kaže sledeči izkaz: odličnjakov je bilo 21 (= 42%) in sicer: Čušnjak, Okretič, Šuc Al., Abramič, Lovrenčič, Sedej, Sever Fr., Šerko, Trampuž, Lenardič, Mavrič Jož., Berce, Gruden, Hrovat, Hvalič, Medved, Pavlica, Pavlin, Rojic, Kosmač, Ukmar; 20 (= 40%) ima prvi red, 3 (= 6%) smejo stopiti z enim „nezadostno“ v višji razred, 6 (= 12%) imajo drugi red.

Zadnja številka bi se bila zmanjšala, ko bi bili nekateri stariši v februarju sledili svetu vodstva in vzeli dečke domov. Skoro vsi so pa želeli, da ostanejo učenci v „Alojzijevišču“ do julija, četudi jim je odbor v kazen neuspehov I. semestra povišal mesečnino.

Glede učencev, ki smejo prestopiti z I. „nezadostno“ v višji razred, pripo-roča dr. Ujčič, naj bi sploh vsi rajši prostovoljno ponavljali, ker statistika kaže, da taki dijaki padajo potem toliko bolj gotovo.

Religijozno življenje v zavodu je bilo tolažljivo. Učenci so imeli vsako nedeljo exhorto in dekrete de frequentii Communionis gojenci v „Alojzijevišču“ precej dobro razumeli in kar je več, z veseljem izpolnjevali.

Vsakdanjo sv. mašo za gojence je čital preč. g. prof. dr. Žigon; za spovedovanje so se trudili preč. gg. prof. dr. Pavlica, Ivan Reščič, oo. kapucini in frančiškani. Vsem tem preč. gg. naj bode izrečena prisrčna hvala. (Konec prih.)

Suša.

Letos je strašna suša! Da pride toplomer do 50—52° C. je to kaj nenavadnega! Toda vročine so navadno v Arabiji, v Sahari in srednji Australiji.

Poglejmo malo vročine in suše prejšnjih let.

N. pr. leta 869. po Kr. bila je na Francoskem taka suša, da je bilo vse polje vničeno. Vsled tega nastala je taka lakota, da so se ljudje tu in tam drug drugega napadali, morili, spekli in jedli. Še umrli niso bili varni.

Leto na to se je suša ponovila in zopet s takšno toploto, da so kosci in ževke padali in umirali pri delu.

L. 1083 je bila taka vročina, da so ribe poginjale.

L. 1135 posušile so se reke in studenci in velikansko reko Rein na Nemškem so otroci lahko prehodili.

L. 1137 je tu in tam vročine zemlja gorela! Grozen strah!

L. 1188 je strašne vročine voda vrela brez ognja.

L. 1288 so jajca v pesku kuhali.

L. 1464 so ljudje lakote umirali trume ljudi tekalo je okoli ter vpilo po živem. Po potih ležali so umrli lakote.

L. 1442 je bila od aprila do junija taka vročina, da so ljudje v srajcah hodili in delali.

L. 1472 si na Ogerskem lahko prebrel reko Donavo, tam, kjer plavajo parniki. —

L. 1615 je bilo posebno v Evropi nenavadno toplo; na tisoče hiš je zago-relo vsled vročine.

L. 1644 je bilo tako toplo, da so celo v morju ribe poginile!

30. julija 1705 je bila v mestu Montpellier taka oročina, da so se morali ljudje skrivati v kletih, da niso pomrli. Isti dan je večina trt zgorela - pomrla.

L. 1530 je vsled vročine sadje dvakrat rodilo, prvo o sv. Jožefi drugo v jeseni. O sv. Jožefi si dobil sad, kate-rega si hotel.

L. 1718 je bila grozna vročina zlasti na Goriškem. Celih pet mesecev ni bilo dežja. Tisto leto je bila strašna lakota in strah. Strašna suša je bila tudi l. 1793.

Zdaj sto let, l. 1811, je bila tudi strašna suša, vendar se je vina toliko pridelalo, da se ga je pilo po 2 krajcarja bokal!

Letos pa kaže vse slabo in ne bo ne tega ne unega. Zraven tega žuga še bolezen in vojska! In vendar se ljudje ne zmenijo veliko za to! Ob nedeljah in praznikih so polne krčme: vse pije in vpije!

Politični pregled.

Konec parlamentarnih počitnic.

„Slovanska korespondenca“ poroča, da bodo končane letošnje poletne parlamentarne počitnice 8. septembra, ker prične po 8. septembru češki namestnik s pripravami za takozvano malo spravo med Nemci in Čehi.

Drobne politične vesti.

Tirolski namestnik baron Spiegel-feld v kratkem odstopi. — V Toplicah na Češkem je dal tamošnji magistrat odstraniti z nagrobnega spomenika češki napis. Pritožba, ki je bila proti temu uložena na namestništvo je bila ugodno rešena, češ, da občina nima pravice prepovedati pokojnikovim zaostalim, da postavijo raj-nemu spomenik. — V Karlovih Varih so v nedeljo odkrili cesarju spomenik. — Ogrski državni zbor bo najbrže razpuščen, ker ni upanja, da bi se s sedanjim poslovnikom rešila brambna predloga. — Na učiteljskih v slovaških krajih se z začetkom šolskega leta uvede slovaščina kot obligaten predmet. — Shod avstrijske nemške socialne demokracije se bo vršil dne 29. oktobra v Inmostu. Trajal bo 5 dni. — Avstrijske delegacije se snidejo, če bo deloval ogrski parlament, v decembru na Dunaju. — Poljski katoliški shod je začel zborovati v soboto v Przemyslu. Udeležujejo se ga vsi poljski škofje. — Francozi pomnože svojo mornarico. Zgrade 19 novih dreadnauth, 8 križark in 76 torpedovk. — V Lovanju v Belgiji se je vršil v nedeljo im-pozanten shod belgijskih katoličanov, katerega se je udeležila 100.000 glava množica. — Poroka nadvojvode Karola Franca Josipa s princezino Zito Parm-sko se bo vršila 4. oktobra. — Mini-sterski preds. Gautsch pojde prihodnji me-sec v Prago. — Dne 28. avgusta se jenaš cesar povrnil iz šla v Schönbrunn. — Češki konservativci so se ločili čeških krščanskih socialcev in so ustanovili lastno stranko pod vodstvom plemstva. — Sv. oče je dne 18. t. m. prvič pobo-lezni obdržaval javne avdijencije. — Pri sedaj končanih vojaških vajah v Dalmaciji so aretirali dva vohuna. Vo-hunarila sta za neko sosedno državo. — V Rusiji se je pojavilo revolucijonarno gibanje. — Poljski marijanski kongres se je dne veličastno zaključil. — Srbski kralj Peter ne odstopi, kakor so pisali časopisi. — Italijanska vlada vedno bolj kaže, da bi si rada prisvojila del Maroka. — V Dubrovniku je nastal pretep pri nekem koncertu. Godba je svirala „Lepa naša domovina“, Hrvatje

so stoje poslušali. Nekateri navzoči Ita-lijani niso hoteli vstati. Vsled tega so Hrvatje dotičnike oklofutali. Vmes je po-segla policija. — Kranjski deželni zbor se skliče na kratko zasedanje meseca septembra. — Naša vojna mornarica bo pomnožena v teku leta s tremi novimi križaricami, ki bodo stale 30 milijonov kron. — Nemški cesar Viljem je spet govoril pri neki pojedini v Altani. Hvalil je svojo ženo, cesarico, ki je dala nemški državi 6 krepih sinov. Celi svet se mu smeje. — Cesarski namest-nik češki knez Thun je včeraj došel v Ischl, da poroča cesarju. — V Parizu je velika draginja. Ljudstvo napada peke zaradi visokih cen kruha. Demolirali so uže par pekarij. — Bivši državnozbor-ski poslanec Maks Neuyer je umrl na Dunaju. — Češki agrarni državni po-slanci izjavljajo: Brez češkega dežel-nega zbora tudi državnega zborane bo. — V Perziji se razne stranke borijo za prestol. Ubitih in ranjenih je bilo uže mnogo oseb. — Listi poročajo, da so avstrijski orožniki streljali te dni ob bosanski meji na turško patroljo. Ubit da je bil turški četovodja. — Na otoku Formisi na Japonskem je vzbruhnila vstaja. Mnogo vojakov in civilistov je mrtvih. — Kitajska se vojno reorgani-zira. — Naša vlada je sklenila zgraditi deset zavodov za svinjereje, enega na Kranjskem, po dva na Češkem, na Mo-ravskem in v Galiciji ter tri na Zgornje-avstrijskem. — Na Norveškem se je pojavila vojaška revolta. — Turške žene v evropski noši so se prišle poklonitca-rigrajskemu velikemu vezirju, naj ne odstopi. To so storile zato, ker je ve-lik vezir velik prijatelj ženstva in dela za osvoboditev turškega ženstva.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Sloven-sko sirotišče“:

Gg. Frančišek Oberdank v Gorici 1 K, v nabiralniku v gotilni gospe Jo-žefe Fon na Solkanski cesti 40 v, g. čna Milka Lutmanova, gostilničarjeva hčerka v Št. Andrežu je nabrala minuli četrtek med veselimi gosti pri kozarcu vina K 10/30, od katerega zneska je daroval g. Štefan Tomsič, posestnik v Sovodnjah K 5/20.

Razprodaja knjižice: Razgla-šen je Gospodovo je vrgla do sedaj čistega dobička 200 K.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost sloven-skega naroda pod slavno vla-do Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Za „Alojzijevišče“:

je došlo našemu upravnistvu: G. čna Milka Lutmanova v Št. Andrežu je na-brala med veselimi gosti K 3.

Domače in razne vesti.

Našim cenjenim gg. naročnikom na znanje! — Z današnjo številko se pošilja list z novimi naslovi. Ako ni kateri naslov pravilno sestavljen, naj nam dotičnik naznani.

Agitirajte za naš list; vsak naš naročnik naj pridobi še enega novega naročnika,

Cena listu je od zdaj do novega leta za premožne 1 K 36 v, za manj premožne 1 K. Naročnina naj se pošilja edinole na upravo „Primorskega lista“ Semenška ulica 16. Kdor lista redno ne prejema, naj reklamira. — Na ovitku naj se zapiše: „Reklama-cija“. Pismo mora biti odprto, znamke ni treba.

Opozorjamo one cenjene naročnike, ki se selijo iz enega kraja v drugi kraj, naj vselej zapišejo na dopisnico, kje so prej bivali in na katero pošto smo list pošiljali. Uprava „Prim. Lista“.

Duhovske vesti. — Č. g. Anton Pisk, dosedanji kaplan v Črničah, je imenovan za I. kaplana v Tolminu; na njegovo mesto pa pride novomašnik č. g. Venceslav Belč.

Premeščenje. — Gosp. Josip Lukežič, dosedaj pisarniški uradnik v zunanjem ministerstvu na Dunaju je premeščen v Rim k avstro-ogerskemu poslaništvu v Kviralu.

Pozor, stariši na deželi! — Čas se bliža, ko privedete svoje otroke v šolo v Gorico. Pazite, katerim družinam katerim gospodarjem jih zaupate. To je najvažnejša vaša naloga. Svet je danes hudoben, pokvarjen. Saj zlo uže tako pride samo še prehitro, torej ni treba dajati otrokom še prilike, da se kmalu nasrkajo zla. Pozor! Velika odgovornost vaš čaka!

Županstva srednjega in gorskega govedorejskega ozemlja opozarjamo na porazdelitev državne podpore za izpopolnjevanje postaj za spuščanje za skok sposobnih bikov. Obenem jih tudi opozarjamo na nabavo potrebnega posojila, v kolikor bi županstva sama ne imela na razpolago potrebnega denarja. Več pojasnila dobe v tozadevni okrožnici, ki jo razpošilja županstvom „Centralna posojilnica“.

Klerikalni deželni poslanec Zega je poslal dva kmeta v zapor — tako piše „Soča“. Prav je imel g. Zega, da ju je poslal v zapor, ker sta mu kradla les. A Gabršček pa je hotel poslati v zapor odgovornega urednika „Gorice“, ki mu ni nič naredil. Če bi le mogel, bi ga spravil v zapor, a mu ni „kapitiralo“. Pred svojim pragom najprej „Soča“.

Pomanjkanje krme na Goriškem. Prejeli smo: Veliko pomanjkanje krme bo letos na Goriškem. Dobro bi bilo, da bi se začela kaka akcija za skupno dobavo krme, tako, kakor je bila predlanskem, katero je imel v rokah deželni odbor. Kmetje-posestniki čakamo, da bi se v tem pogledu kaj ukrenilo. Seveda, vsem se ne more nikoli ustreči. Kar pa bi se naredilo, bi bilo gotovo v korist posestnikom. Prosimo, da bi se o tem razmišljevalo. K m e t.

Važnost ženske obrtne šole „Šolskega Doma“. — Piše se nam iz okolice. Kako lepo! V naši občini je mnogo deklet, ki obleke same šivajo zase in za družino. Hodile so v obrtno šolo „Šolskega Doma“ in tam so se naučile šivati. Veliko družino imam. Vsako leto sem moral izdati le za šiviljo do 150 gl. Tako je v mnogih hišah v naši občini. Temu zlu je opomogel naš „Šolski Dom“. Stariši, ki imate dekleta, dajte jih v obrtno šolo „Šolskega Doma“. Se ne boste kesali! Mali strošek bo obile povrnjen! To vem iz lastne skušnje.

O č e.

Ljudsko šole na deželi začno svoje šolsko leto v petek dne 1. septembra.

V ogledski cerkvi so se v torek ponovno pričela dela raziskovanja starin. Nadaljevalo se bode izkopavanje, katero se je vsled ukaza ministerstva lanske leto ustavilo.

Potopuhl se klatijo v okolici Zdravščin in napadajo ženske z jerbasi. Okradli so jih uže par te dni. To se godi pri belem dnevu. Pravijo, da so ti klateži iz tržiške ladjedelnice odpušteni italijanski delavci. Pozor orožništvo!

Renčan se ustrelil na Opčinah. — 26-letni Karol Žigon iz Renč, ki je stanoval uže delj časa na Opčinah, se je zaljubil v služkinjo neke tržaške rodbine, ki biva na letovišču na Opčinah. A dekleta ga ni maralo. Vsled tega ji je Žigon zažugal, da ustrelji sebe in njo, če ga res ne mara. Dekle se je tega prestrašilo in povedalo to svojem gospodarju, ki je vročega fanta naznanil orožnikom. Žandarji so dolgo časa iskali Žigona, a ga niso mogli najti. Šele v četrtek ga je

nekdo našel na neki njivi mrtvega. Ustrelil se je v sence. Revolver so našli tik njega. Ležal je mrtev na polju — kakor se je dalo po stanju trupla konstatirati — uže par dni.

Revizija ljudskega štetja v Trstu. Revizija ljudskega štetja v Trstu se prične te dni. Določeni so uže prostori, kakor tudi vladni komisariji, ki bodo vodili revizijo ljudskega štetja.

Nemci na našem Predilu. — V listih čitamo, da je nemško šolsko društvo „Südmark“ kupilo na Predilu hišo, v kateri postavi krčmo. Nemški delavci se bodo na Predilu množili, in ne mine dolgo časa, ko bomo v listih čitali, da se ustanovi na Predilu nemška šola. Kdor bo živel, bo slišal in čital.

Štrajk tramvajskih uslužbencev v Trstu je končan.

Svedrovca na delu. — V Trstu so minulo nedeljo ujeli dva svedrovca v menjalnici Bolaffijevi v ulici Sv. Antona. Svedrovca sta udrila v menjalnice ob 4. uri zjutraj in bi lepo delala celi dan v nedeljo, kajti ob nedeljah je menjalnica zaprta. A slučaj je hotel, da je Bolaffijev sin v soboto nekaj pozabil v menjalnici in je šel v nedeljo po to reč. Ko je odprl okno, je zagledal delavca svedrovca v menjalnici. Seveda so ju aretirali. Svedrovca sta imela pri sebi mnogo jedi in pijače, ker sta nameravala „delati“ celi dan. Plen bi bil dober, kajti v menjalnici je bilo 20.000 K v gotovini in za 40.000 K vrednostih papirjev. Svedrovca sta 32-letni Ivan Rigotti iz Trsta in pa 26-letni Mihael Quarantotto iz Rovinja. —

Kolera v Trstu. — In spet so se pojavili nekateri slučajji kolere v Trstu. V pondeljek sta bili sprejeti v tržaško bolnišnico dve osebi, ki ste oboleli za sumljivimi znaki kolere. V Dekanih v Istri je obolela ena oseba za sumljivimi znaki kolere. Istotako ste bili sprejeti tudi v torek dve osebi v magdalenško bolnišnico, ker ste oboleli za sumljivimi znaki kolere.

Kolera v Italiji. — Iz Chioggie poročajo: Umrljivost na koleri obolelih je zelo velika. V bolnišnicah je nad 200 bolnikov. Vodovod, ki je okužen, so zaprli. Prebivalstvo prireja procesije, ki se jih udeležujejo bogatini in reveži bosi in odkritih glav. V okuženih krajih ob jadranski obali grozno gospodari kolera, ker manjka zdravnikov in higijeničnih odredb in naprav.

Mrzenje do zavživanja hrane, kolcanje in klejast okus kažejo na preobložen želodec. Zdravniške preizkušnje v ces. kralj. dunajski splošni bolnici so pokazali da 1/2 kozarca naravne Frano Jožef-ove grenčice že čez nekaj ur izprazni vsebino želodca brez bolečin in istočasno tudi zboljša tek.

Grd zločin. — V ogerskem mestu Nagy Illondi sta žena delavca Timofteja in njen ljubimec — nek pastir — opila moža prve, potem mu oblekla srajco, v katero je žena preje zašila dinamično patrono in nato vlekla moža v bližnji gozd, kjer sta ga pustila, ko sta preje prižgala užigalno vrstico k patroni. — Ljudje so našli strašno razmesarjeno truplo Timofteja, preiskava pa je dognala zločin. Storitca sta zaprta.

Zlata beraška malha. — Te dni se je na deželni cesti v Topčider vsled oslabelosti zgrudil v Belgradu dobro znani 70 letni sejmski berač Pavlovič. Dobri ljudje so ga okrepčali, potem pa spravili na policijo. Tu so pa dognali, da ima starček krog telesa privezano skoro 2 kg težko vrečo, napolnjeno s papirnim, zlatim in srebrnim denarjem ter nikljem v skupni vrednosti 100.000 dinarjev! Novci so bili deloma že plesnjeni in zeleni. Berača so prenesli v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Srečni dediči!

Mesne novice.

Na Barbano se je podal včeraj naš prevzvišeni knez nadškof Frančišek Borgija Sedej na vizitacijo tamošnjega romarskega svetišča.

† **Mons. Alojzij Tomsig.** — V nedeljo popoldne ob 5:15 uri je po kratki bolezn umrl v Gorici mons. Alojzij Tomsig, kapiteljski dekan. Predminuli teden se je podal v Trbiž na letovišče, a ga je neki dan na cesti prišlo slabo. Na pomoč sta mu prišla dva vojaška zdravnika. Potem se je kmalu vrnil v Gorico. Predminuli pondeljek in torek je še maševal. V sredo je legel v posteljo, iz katere ni več ustal. Bolehal je uže dolgo časa na srčni bolezni. — Pokojnik je bil star 64 let. Gimnazijo je obiskoval v Gorici in l. 1869 je bil posvečen v mašnika. Služboval je več let kot dušni pastir v Furlaniji, potem pa kot katehet v Gorici v raznih šolskih zavodih. L. 1898 je bil povzdignjen v kanonika in imenovan za kapiteljskega dekana. — Pogreb se je vršil v torek ob 6. uri zvečer. Svetila mu večna luč!

Slovenski otroci v slovenske šole! Stariši, pripravite se za upis svojih otrok v slovenske šole! Niti eden slovenski otrok se nam ne sme izgubiti. Obstoječe slovenske šole v Gorici moramo napolniti!

Z Livade. — Gospa Julija Tutta daruje 1 K za „Slovensko Sirotišče“ v zahvalo pridnim dopisnikom „Soče“.

Srečke za tombolo „Slovenskega Sirotišča“ so na prodaj pri upravi „Primorskega Lista“, v brivnici pri g. Mihaelu Turk na Kornju št. 6, v tobakarni g. Howansky, ulica Silvio Pelico, v brivnici pri g. Novak Franjo v Gosposki ulici, v tobakarni pri g. Petru Krebelj, v Kapucinski ulici in v tobakarni pri g. Tereziji Leban, Tekališče Josipa Verdija (pri ljudskem vrtu).

Nesrečnej. Včeraj zjutraj ob 3. uri je prišel na goriško policijo 29 letni Andrej Puštar iz Št. Ferjana ter je rekel, da ga išče orožništvo zaradi razaljšivih besedi, katere je rekel proti katoliški cerkvi. Rekel je, da se je prišel sam predstaviti policiji. Ker so na policiji videli, da se mu meša, so ga obdržali do jutra na policiji. Za par ur pozneje pa je prišla njegova mati na policijo in je nesrečnega sina odvedla domov.

Streljal na odvetniškega kandidata v sodnijski palači. Kaj takega se ni še slišalo v Gorici. Zgodilo se je dne 25. t. m. v hodniku sodnijske palače. Krčmar O. Fantuzzi v ulici Dogana ima hišo, ki bi se imela ta dan prodati na dražbi. Odvetniški kandidat dr. Battiggi, ki dela sedaj predpisano enoletno sodnijsko prakso, je prišel imenovanega dne ob 9. uri v hodnik sodnijske palače in čakal, da se bo dražba začela. On je bil namreč zastopnik svoje tete tožiteljice. — Kmalu za njim je prišel krčmar Fantuzzi, in neka žena, ki ga je uže v veži opazovala, je videla, da je imel v rokah revolver. Fantuzzi se je približal dr. Battigiju in mu rekel, naj ustavi dražbo. Ali dr. Battiggi mu je odgoril, da se stvar vleče uže predolgo in da ne more dražbe ustaviti. Fantuzzi je nato nameril revolver proti dr. Battigiju in sprožil trikrat. Nastal je strašen vik in krik v hodniku sodnijske palače. K sreči se je dr. Battiggi še pravočasno umaknil in krogle so sfrčale v steno. Navzoči ljudje so vsled detonacije zbežali s hodnika in le Peter Pahor iz Renč se je ojunčil in zgrabil streljajočega Fantuzzija ter ga držal, dokler ni prišla ena straža, ki ga je odvedla v zapor. — Ta napad z revolverjem v sodnijski palači na dr. Battigija je vzbudil po mestu vseobčo pozornost.

Ogenj je nastal v torek v Gorici na Franc Josipovem tekališču v stanovanju profesorja Violina. Škoda ni velika.

Zvit tat se je pojavil v torek v trgovini z drobninami Felberbaum na Jos. Verdij. tekališču ter rekel, naj mu dajo na račun in ime Jos. Kosovela sedem kravat v vrednosti K 7:20. Kmalu na to pa je slučajno prišel v imenovano trgovino Jos. Kosovel in na vprašanje, ali je bil s kravatami zadovoljen, je odgovoril, da on ni videl in naročil nobenih kravat. Tat je Karol Culot. Ga uže imajo.

Umrli v vlaku. V torek zvečer so bili prepeljani iz tržaške umobolnice v našo štirje umobolni, pristojni v našo deželo. Med potjo je umrl eden slaboumen, in sicer Verčon Karol iz Sv. Križa pri Ajdovščini. Iz vlaka so ga prepeljali v mrtvaško kapelo na goriškem pokopališču.

Iz goriške okolice.

g Sv. birme v šempeterskem dekanatu, izvzemši župnije Dornberg, letos ne bo, tako smo izvedeli iz verodostojnega vira. Sv. birma se je odložila na prihodnje leto in to z ozirom na slabo letino, provzročeno po suši. — V Dornbergu pa bo sv. birma koncem meseca oktobra ali pa v začetku novembra.

g Konjska dirka v Št. Andrežu. Praznik D. M., dne 8. septembra bo na Velikih Rojah v Št. Andrežu konjska dirka, katero priredi tamošnje „Slov. kat. izobraževalno društvo“. S konjsko dirko je uvrščena tudi telovadba. Vspored je sledeči: 1. Telovadba, telovadijo „Orli“ raznih telovadnih odsekov; 2. Pešhoja; 3. Dirka pešcev; 4. Dirka konjev v krogu; a) najpočasnejša hoja, b) najhitrejša hoja, c) najhitrejši „trab“, d) najhitrejši „galop“. Dirka se vrši z neosedlanimi kmečkimi konji. Začetek ob 4. uri pop. Vstopnina: stojišče 30 vin., sedeži 1 K. K obilni udeležbi vabi odbor.

g Prvačina. — Pripravljamo se za lepo veselico, ki bo dne 10. septembra. Velika javna telovadba bo, petje, deklaracije, godba in še razne druge točke se bodo izvajale. Ta dan pričakujemo od vseh strani Vipavske in okolice goriške velike udeležbe.

g Vabilo k izrednemu občnemu zboru „Gospodarskega društva na Gradišču pri Renčah, registrovane zadruge z omejeno zavezo“, ki se bo vršil v nedeljo 17. septembra ob 3 in pol uri popoldne v gostilni Alojzija Stubelj-a s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo načelstva in nadzorstva. 2) Sklepanje o razdružitvi zadruge. 3) Slučajnosti.

g Iz Ločnika. — (Slovenska šola.) Preganjani smo ločniški Slovenci od strani naših Lahov. Pihajo na nas, da je groza. Radi bi nas poitalijancili, pa to delo jim ne gre posebno od rok. Najbolj jih bode naša slovenska šola in lepa zgradba iste. Glavni hujskač je učitelj Ceschi. Ločniški laški hujskači — sicer jih je le en par — delajo na vse pretege, da bi kolikor mogoče mnogo slovenskih otrok spravili v laško šolo. Sedaj se strupeno zaganjajo v slovenski napis na poslopju šole. A ne bo šlo. So prišli eno desetletje prekasno. Bolj ko bodo hujskali, večji odpor Slovencev bodo izživali, Kdor veje seter, žanje vihar. Slovenski napis jih bode. Ali ne bode Slovence laški napis na šoli „Lege“ v Devinu, pri Barki itd. Kar je njim dovoljeno, mora biti tudi nam, pa mir!

Iz ajdovskega okraja.

a Gabrije padlo. Poroča se nam, da je liberalna trdnjava, Gabrije na Vipavskem, padla. Dolgo let so komandirali zagrizeni liberalci Gabrije, in bolj gospodarsko zanemarjene občine ni bilo

na celem Vipavskem, kakor so bile Gabrije za časa vladanja tamošnjih liberalcev, katere je spravil na noge takratni tamošnji liberalni učitelj Benko, ki se sedaj nahaja v Dolenji Branici. Vršile so se namreč dne 22. t. m. občinske volitve, pri katerih so naši somišljeniki pomedli z liberalci v II. in v III. razredu. Liberalci so obdržali z veliko težavo le prvi razred. Ljudska volja se je ta dan nad liberalnimi grehi maščevala, in zavedno ljudstvo je zaklicalo: Do tu in ne dalje! Čast volilcem! Gabrijam naj sledi še par vipavskih občin, pa bo očiščeno z liberalnimi župani!

a Iz svetokriškega županstva. Jeremiada bivšega starašina-podžupana. —

Oh, kam se čem podati
In kje prijatelja iskati!

O ti nehvaležno ljudstvo! Ali sem jaz to zaslužil? Še v volilno listo me niso postavili pri zadnjih občinskih volitvah. Pravijo, da niso smeli. S čim sem se jim tako zameril? „Klerikalci“ so me sili, liberalci me ne marajo. Pravijo, da mi ne zaupajo, ker sem se enkrat „skraval“. Pa oni ne vedo tega, da moram jaz gledati, kje bi bilo boljše zame. In tako me ne mara nobeden. Eni pravijo, da sem ošaben, drugi da, da sem podpore delil le mojim prijateljem in botrom, tretji, da sem molzel občinsko kravo, itd. itd.!

Oh, kako sem jaz skrbno delal za blagor svojega žepa, a pardon, za blagor občine.

Kedo bo sedaj kaj vedel? Kedo je bolj sposoben za župana kot jaz?

Pa kaj bom toliko žalosten? Korajžo, pa „šnaji“. Se me bo že kdo usmilil. Mogoče poprej liberalci! Oni potrebujejo takih mož!

a Padel pod voz. 17-letni Mihael Batagelj iz Kamenj je bil na polju z vozom. Domov grede je hotel sesti na voz, pred katerem sta bila vprežena dva vola. Nesreča je hotela, da je padel pri tem pod voz in mu je šlo eno kolo preko noge in mu jo zlomilo. Zdravi se v goriški bolnišnici.

Iz kanalskega okraja.

ki Zagora pri Plavah. — Skoro osem tednov vozijo nekateri vodo za vsakdanjo potrebo iz Soče. Drugim pa, in sicer onim, ki imajo lastne vodnjake, je zadnje dni tudi popolnoma zmanjkala voda, tako da moramo vsi iti po vodo v Sočo. Kdor nima živine in voza, jo mora nositi. Huda nam prede vsled tega. Bog nas varuj kakega požara; kajti v tem slučaju bi morali držati križem roke in gledati, kako nam naše imetje pogori. Prosimo zatorej naše deželne in državne poslance, da upoštevajo naše potrebe in nujnim potom zahtevajo od merodajnih činiteljev potrebnih odredb, ki bi olajšale našo bedo.

Tudi glede občinskih cest smo na jako slabem stališču. Plačujemo sicer jako visoke odstotke za poti in ceste, a naš poglavar se za nas nič ne briga. Kaj njemu mari za v tem pogledu zanemarjene vasi!

Iz tolminskega okraja.

t Pri Sv. Luciji prirede dijaki s sodelovanjem solkanskega katol. izobraž. društva prihodnjo nedeljo 3. septembra F. S. Finžgarjevo veliko narodno igro v štirih dejanjih „Divji lovec“. Na vsopredru so tudi zanimive pevske točke. Predstava se vrši v prostorni Mikuževi dvorani in prične točno ob 5. uri popoldne. „Divji lovec“ se bo videl pri Sv. Luciji prvič, zato bo obilo do- načinov obiskalo predstavo; a tudi od drugod je pričakovati lepe udeležbe,

saj vlak prihaja k Sv. Luciji ob 4 h popoldne iz Gorice in Podbrda.

t Tolminska okolica. — Te dni se je od nas poslovil preč. g. Tomšič in odšel v svojo novo službo na Ponikve. Neumorno je deloval skoraj celih pet let na prižnici, v spovednici in med ljudstvom. Ustanovil je tri izobraževalna društva: V Polubnju, na Volarjih in Zatolminom. Vse svoje proste ure je posvetil ljudski izobrazbi. Seveda je imel tudi nasprotnike, ki so mu nagajali in metali polena pod noge, kjer so mogli. A on je vseeno šel med ljudstvo! In ljudstvo ga je spoštovalo, ljubilo in mu sledilo. Splošen glas gre o njem, da tako požrtvovalnega in vnetega kaplana še ni imela tolminska fara. — Preč. gosp. kaplanu izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo za njegovo vsestransko delovanje med nami. Ponikovanom pa moramo le čestitati, da dobijo takega duhovnika.

t Podmelec. Na praznik Marijinega rojstva takoj po blagoslovu bo v sobi tuk. izobraževalnega društva predavanje gospodarskega značaja. Predaval bo uradnik „Gor. zveze“, g. Sv. Premru. Udeležite se predavanja v obilnem številu zlasti člani hranilnice!

V nedeljo nato, t. j. 10. sept. popoldne takoj po blagoslovu bo istotako v sobi izobraž. društva I. redni občni zbor tukajšnje podružne zavarovalnice za govejo živino. Gospodarji, pridite in povejte, ali ste zadovoljni z delovanjem dosedanjega odbora ali ne. Sedaj je čas, da si lahko preberete!

t Roko mu je razneslo. 26 letni Peter Lipušček, delavec na okrajni cesti blizu Tolmina, je zažgal močno mino, ki je bila položena v debelo kamenje v namen, le-to odstraniti, ker se tamkaj širi cesta. Mina pa se je užgala predno je Lipušček pričakoval in debelo kamenje ga je udarilo v desno roko tako hudo, da mu jo je skoraj odneslo. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer mu bodo morali najbrže roko odrezati. Ta nesreča se je zgodila dne 24. t. m.

Iz bovškega okraja.

Vladna podpora pogorelcem v Logu pod Mangartom. (Log.) Vlada je nakazala za naše pogorce 5000 kron. Zahvaljujemo se zato gg. državnima poslancema dr. Gregorčiču in Fonu, ki sta bila vložila v državnem zboru tozadevni nujni predlog, kakor tudi g. okr. glavarju baronu Baumu, ki je podpiral našo prošnjo na pristojnem mestu. Govori se tudi, da odkupi erar. pogorišče v svrhu razširjenja državne ceste.

Toča v Bovcu. — Iz Bovca se poroča, da je tamkaj padala dne 22. t. m. debela toča, ki je pobila še zadnje ostanke suše na polju. Vse je uničeno.

Iz komenskega okraja.

km Velik gozdni požar na Krasu. V torek je nastal v nasadu borovcev, ki so last komenske občine in ki se nahajajo ob cesti, ki pelje iz Rihemberga v Komen, velik požar, ki je napravil veliko škodo, katero cenijo na več tisoč kron. Pogoreli so bori stari nad 30 let. Velik dim se je vlekel preko renških hribov v goriško dolino, in ljudje, ki so črn dim videli, so mislili, da gori več hišnih poslopij. Kako je nastal požar se ne ve.

O tem požaru se nam danes še poroča: V torek popoldne je gorel gozd nad Malim Dolom. Prvi je zapazil ogenj župan. Naročil je redarju, naj teče v Mali Dol in v Tomačevico ljudi klicat, iz Komna se je takoj odpeljalo na lice mesta voz ljudi, med njimi gg. gozdar, župan, orožniki. Pritekli so ljudje iz vseh strani, ki so ogenj omejili, ki se je vsled burje naglo širil. Goreti je začelo na rihenberški gmajni in ogenj se

je raztegnil do malodolskega gozda. Škoda je silno velika.

km Rublje. — Naš g. župan nam je preskrbel novo stolpno uro, ki dobro bije. Več let je bila pri urarju v Komnu. Bivšemu je kazala — 800 K, sedanjemu pa 1000 K, zato tolče več kakor pritiče. — Vsled suše so se posušile vse rastline, pa tudi vodnjaki. — Primorani smo zajemati vodo v stari zalogi, kjer se kopijejo raki in urhi.

km Kolera v Velikem dolu. — Pri nas je prišla „Sočinega“ dopisnika, ki je nosilec liberalno-kolernih vibrijonov, grozna kolera, tako, da je čutil potrebo namazati z blatom in smradom naše pristaše v številki „Soče“ z dne 22. t. m. Nagromadil je tukaj toliko laži in nesramnih obrekovanj o vseh tistih, ki nočejo trobiti v njegov rog, da si mi štejemo pod čast na to tukaj odgovarjati in protidokazovati. Na take napade, kjer kaže napadalec, da nima niti pičice poštenosti in resnicoljubnosti, prosimo le dotičnika, naj navede svoj mnogočislani naslov, da se kje drugje pogovorimo. Ako misli tudi dopisnik, da se bomo z njim kregali kot stare babe, mu povemo, naj se raje zapre v svojo bajto in spi, ker bo imel več dobička. Če kaj razume, naj nas kaj uči, če nas misli pa s surovostjo in lažmi razburjati, bomo, kar bo mogoče storili, da dotičnemu hujšaku zamašimo usta. Mi bomo delali, on naj pa kriči, dokler more. Ljudstvo pozna dobro liberalno-brezverske cilje in njih pogubonosnost in ker dotičnik to čuti, se jezi. Dober tek!

km Iz Komna. — Mnogo se sedaj govori o zdravniku. Ko je dr. Fink ponesrečil, je brzojavil dr. Höler z Dunaja, da bi on rad prišel za zdravnika v Komnen. G. župan mu je odgovoril, damora o tem sklepati starešinstvo. J. Štrekelj je rekel pri seji, da tega zdravnika ne, raje Italijana. Mi pravimo: Če je le mogoče Slovenca. Sklenilo se je razpisati službo zdravnika v slovenskih listih. Proti tej seji so liberalci uložili protest. — In potem bodo trobili, da so klerikalci krivi, da ni še zdravnika.

km Komen. — V občinskem uradu tajniku delo zaostaja. Računov cele triletne dobe bivšega starešinstva ni uredil. Spomladi so se z njim bavili gospodje v Gorici. Našli so marsikaj nepravilnega. Poslali so račune županstvu, da jih ima popraviti in vse poravnati, da ne bodo občine škode trpele. Računi čakajo že tri mesece. Župan je tajnika večkrat opozoril, naj račune uredi, a tajniku je vroče sedaj. Čaka hla dne dneve. V teh hladnih dnevih se baje nahaja nekaj gorkih liberalnih žarkov. Razumnikom dovolj...

km Nabrežina. — „Kat. slov. izobr. društvo“ priredi dne 8. sept. t. l. in ponavlja dne 10. sept. veselico, pri kateri se bode igrala narodna igra „Krivoprisežnik“ v 3 dejanjih in s petjem. Igra, ki je še le pred kratkim izšla v „Ljudskem odru“, nudi poslušalcem res veliko krasnega in lepega užitka. Obenem pa je tudi podučljiva in marsikdo bo videl v raznih vlogah tudi samega sebe. Zatorej vabimo vse naše somišljenike, one, ki se zabavajo ob pogledu na krasne dramske prizore in slednjič tudi vse one, katerim je mar blagostanje našega društva! Kdor bo prišel dne 8. sept. v Nabrežino, gotovo ne bo manjkal tudi dne 10. sept. Zato prihitite vsi, od daleč in blizu ta dva dneva v Nabrežino, kamor vas uljudno vabi — odbor.

km Kostanjevica. Hudo užaljeni so se čutili nekateri liberalci, ali bolje rečeno: socialni demokratje, ko je „Primorski List“ prinesel resničen dopis o kurjih tatovih. Hudovali so se nad temi preklicanimi „klerikalci“, ki take „nedolžne“ stvari razkrivajo svetu. Delali so se ti „izobraženci“ silno poštene in nedolžne. „Kdo nam more kaj dokazati?

Kdo nas je videl? Mi smo jedli svoje kokoši? In kaj nam morejo zato?“ Tako so kričali. Norčevali so se z ubogimi ljudmi, ki so tožili, da jim je toliko in toliko kureline zmanjkalo.

Ali glej hudirja! Na obravnavi dne 22. t. m. pa je imel g. sodnik druge misli. Spoznal je, da niso ti možaki taki poštenjaki, za kakoršne se štejejo. Določil jim je milostno „pokoro“ od 8—14 dni počitka: stanovanje in prenočišče prosto v jetniški „palači“. Ta pokora se jim zdi pretežka, in govori se, da so „apelirali“. Seveda, zdaj ne kričijo: Kdo nam more kaj dokazati? Saj ni treba! Saj dokazujejo sami, in sicer se sliši prav lepe reči. — Kakor se zdi, bode ta vražja kokošja vara prinesla še marsikaj zanimivega na dan. Dotlej naj pa cenjeni čitatelji potrpe.

km Kostanjevica. Kakor povsod, je tudi pri nas huda suša. Uničila nam je ves zadnji pridelek. Turšica je večinoma že končana, ajda je komaj zlezla in repe ne bo nič. Grozdje je vse uvelo in razbito od toče, tako, da ni nobenega upanja. Ljudstvo zdihuje: Kaj bo, kaj bo, kaj bomo jedli in kako druga opravila opravili. Davki veliki, živila draga. Uboga žival trpi, ker nima kaj brati na paši. Voda v občinskih napajališčih je zelo slaba, tako, da se mora uboga žival človeku smiliti. — Vojakov nimamo letos, imamo pa drugo „častno stražo“ in to še precej veliko. Cela kompanija jih je in držijo „dinsti“ vsako nedeljo in praznik med sv. mašo in večernico v bližini cerkve, tako da so ljudje bolj varni v cerkvi. Ta straža je od več „regimentov“ in so tudi črnovojniki vmes. Tu pa tam se kdo pritoži, ali ker ima naš g. podžupan posebno letos vse na „solncu“, ostaja vse pri starem. Drugo „volto“ zvolimo takega, ki bo imel vse v „senci“, morda bo kaj bolje. Neko nedeljo se je čuvaj Nani sam pred cerkvijo dobro otrešel. Ali kaj pomaga, ko ni od višje strani nobenega strahu. Potem ni čuda, da nas Bog obišče z tako žalostnimi časi. Kakor delamo, tako imamo. Občinar.

km S Krasa. Vsled suše so uničeni jesenski poljski pridečki. Stari ljudje pravijo, da ne pomnijo tako slabe letine — pa tudi ne tako slabih ljudi. Demokratom ugaja malo delat, dobro živet, plesat, popivat in nič molit. Pa kaj pravijo ti ljudje? Pravijo, da so duhovni krivi suše, da bi morali oni dež sprostiti! Kaj pa njih narava, na katero tolčejo vedno! Ali bi ga ne lahko dala? Bog je Adamu rekel, da ga bodo pri delu zavirale razne nezgode, da bo mogel delati, moliti in se postiti za kazen za neredno življenje.

Odvetnik

Dr. Stanič

ima sedaj svojo pisarno v hiši glavne pošte, druge stopnice, drugo nadstropje (gledišču ravno nasproti).

Uhod toli iz glavne ulice Verdi 47, koli iz gledališčne ulice 5.

Sprejmeta se

na hrano in stanovanje dva manjša dijaka ali 2 učenki iz boljše družine. Kje, pove upravništvo „Prim. Lista“ v Semeniški ul. 16. II. nadst.

Iz sežanskega okraja.

Poročilo o ožji in pomnoženi seji c. kr. okr. šolskega sveta sežanskega dne 14. in 16. avgusta 1911. — Overuje se zapisnike prejšnjih sej. Sklene se predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu v definitivno imenovanje sledeče: Antona Merviča, nadučiteljem v Povirju; Ivana Benkova za Štjak; Josipa Macarola za Tomačevico; Josipa Pahorja za Sežano; Valentina Trčona za Volčjigrad; Ivana Furlana za Temnico; Mileno Žagarjevo za Lokev; Ano Macarolovo za Sežano. Učitelju Stanku Vičiču se podeli trimesečni dopust. Prošnjo uč. Ivana Bana v Divači za vpokojenje se sklone priporočiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Premesti se Pečka Avgusta provizorno iz Branice v Sežano; Ispavca Hermana iz Sežane v Štomaž; Fakina Vinka iz Nabrežine v Branico. Imenuje se Silvestra Caharijo iz Orleka prov. vod. v Divači in Josipa Štreklja prov. vod. v Komnu. Na novo se namesti absol. učit. kandidate: Sardoča v Komen, Pečenka v Nabrežino in Mayerja v Orlek. Ker sta ostali še dve mesti nepopolnjeni, ker ni bilo kompetentov, se pooblasti predsedstvo, da imenuje, ako se prosilci oglašijo.

Glede šole na Brjah pri Gorjanskem se jo sklone otvoriti, kadar za-

zida občina šol. stavbo po danem načrtu. Poročilo o zgradbah šolskih poslopij na Misličah in v Gorjanskem se vzame na znanje; enako o priredbi šol. poslopja v Nabrežini. — Na poročilo dekanjskega urada v Tomaju, da bo v tomajski dekaniji birma, se sklone o tem obvestiti šol. vodstva. Učiteljci ročnih del v Gabrovici, gđ. Vrčevi se poveri pouk ročnih del tudi na šolah v Tomačevici in Kobljeglavi. Na dopis županstva v Komnu, ki odgovarja v našem dano šolsko sobo, se sklone držati se tozadevne pogodbe. Na dopis g. kurata Čargota iz Nabrežine, ki želi imeti več kakor podeljenih mu 80 K zakonite nagrade za pouk verstva, se preide na dnevni red. — Dovolijo se razne poprave šolskih stavb; za poprave v Štomažu pa se sklone poslati tja stavbnega mojstra, ki naj o potrebah poroča; za poprave v Rodiku se pooblasti člana g. Antona Muho. Na številne prošnje tovarišev za premeščenje se sklone razpisati vsa provizorična mesta.

Iz Irziškega okraja.

Tatovi koles na debelo. V noči od 24. in 25. t. m. so bila ukradena v Tržiču tri nova kolesa iz zaloge Franca Davide. O tatovih ni sledu.

Iz korminskega okraja.

kr Šlovrenc. „Primorski List“ št. 34 prinesel je sporočilo, da je v Št. Lovrencu padala debela toča itd. Da se ne bo mislilo o toči v Šlovrencu v Brdih, prosim, pojasnite, da je Št. Lovrenc pri Moši, pri Fiumicellu, dočim je v Brdih: Šlovrenc in ne Št. Lovrenc. V Šlovrencu v Brdih, hvala Bogu, smo primeroma z letino zelo na dobrem izvzemši fižol. Vzlic suše kaže nam trta izvrstno, le Bog nas obvaruj ledenega zrnja. Tudi sirk se še kolikor toliko drži korajžno. Češpe so res bile bolj drobne, a bilo jih je dovolj za letošnjo letino. Ako nam Bog pošlje dovolj mirnega dežja bomo lahko veselo peli „Te deum“.

kr Korminsko pošto okradli. — V noči od torka na sredo so dosedaj še

neznani zlikovci udrli v korminski poštni urad in odnesli 8000 K denarja.

kr Okrajni šolski svet gradiščanski je imenoval: Štefanijo Jerman za provizorično učiteljico v Medani, učitelja Josip Erzetič v Mirniku gre za učitelja v Kožbano; učitelj Alojzij Toroš iz Kožbane v Mirnik.



BOŽIDAR BOŽIČ,

pek in sladčičar pri Sv. Luciji ob Soči sprejema naročila vsakovrstnega peciva, kakor: Kolače za birmance, torte in druge fine sladčice za poroke in nove maše. Prodaja najrazličnejše in najfinejše likerje in vina na drobno in v originalnih steklenicah. Postrežba točna. Cene nizke.

Sladoled!

Sladoled!



Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

V manufakturni trgovini TEOD. HRIBAR V GORICI

(prej „Krojaška zadruga“)

se dobi najboljšo platno in bombaževina za perilo, brisalke, namizni prti, serviete, žepni robci itd.

CENE SOLIDNE.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Tvrška Konjedic & Zajec

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kulijska in hišna oprava.

Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

Nova trgovina z železnino

PINTER & LENARD

v Gorici v Raštelju št. 7.

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenj. občinstvu se toplo priporoča

Pinter & Lenard.

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2 25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okrasov za božično drevesce in punic za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klape, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske uogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Loterijske številke.

26. avgusta

Trst 73 89 15 66 23

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“

Na prodaj

je v Dornbergu na glavni cesti hiša, pripravna za gostilno in trgovino. Ima 7 sob, 1 dvorano, 2 sobici, 2 kuhinji, 2 kleti, 1 štal, obširno podstrežje, veliko dvorišče in velik vrt s trnim nasadom. Pojasnila se dobé pri Josipu Perozzi v Dornbergu.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče št. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po zmernih cenah.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodaj zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Odlikovana pekarija

in sladlčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredl Rašela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberskega in drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebnosti

za plezarno, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebnosti za krojače in čevljarje.

Svetinjske, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

M. Šuligoj, urar v Gorici

ulica Barriera 43 (tik drž. kolodvora.)



Zaloga švicarskih žepnih in stenskih ur, budilk itd. Poprave se izvršujejo točno in po nizki ceni z enoletnim jamstvom.

Zaloga najnovejših orkestriranjov, šivalnih strojev raznih sistemov. Šivalni stroji pod jamstvom 10 let.

Daje se tudi na obroke.

Lepa prilika za tiste, ki potujejo v Gorico z državno železnico.

Novo zgrajena pl. Levetzowa

apnenica

Klementinens-Segen v Rihenbergu

se otvori

v tekočem tednu, in bode izdelovala v velikih kosovih belo živo apno prve vrste po najnižjih dnevnih cenah. Naročila naj se naslavlja na vodstvo apnenice || v Rihenbergu. ||

Naša najmodernejše opremljena tovarna zavzemlje

skozi 40 let prvo mesto

med tovarnami za stiskalnice in vživa v strokovnjaških krogih

najboljši glas.

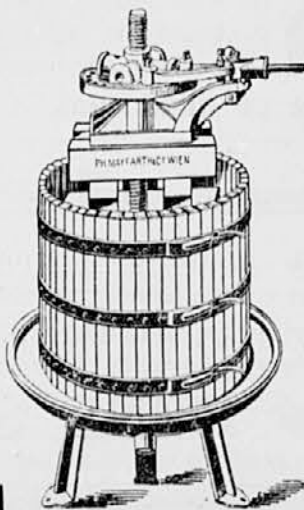
Zahtevajte posebni katalog št. 269 za vinske in sadne preše, moštovne priprave, hidraulične stiskalnice, za vinske in sadne mline, stroje za odbiranje jagod itd.

Grez 650 kolajn in prvih daril itd.

Ph. Mayfarth & C.o

Dunaj, II. Taborstrasse 71.

Iščejo se zastopniki.



„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4½%, Daje članom posojila na vknjižbo po 5½%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Gius. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Podpisani naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Šolskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,
krojaški mojster v Gorici.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11.

se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere n. ... po načrtu

Josip ... ek,

naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.



Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. **Okrepé**

želodec, storé, da izgine v kratkema času omotica in šibotna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenica 60 vin.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

OBLEKE BENJAMIN dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦
pri **J. MEDVED - GORICA.**